REGIOPLAN

UITVOERING SOCIAAL PLAN OALT-LERAREN

- eindrapport -

Drs. C.F. Faber
Dr. S.W. van der Ploeg
Drs. E. Tromp

Amsterdam, maart 2005
Regioplan publicatienr 1242

Regioplan Beleidsonderzoek
Nieuwezijds Voorburgwal 35
1012 RD Amsterdam
Tel.: 020 - 5315315
Fax : 020 - 6265199

Onderzoek uitgevoerd door Regioplan Beleidsonderzoek B.V. in opdracht van de het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen.

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord

Samenvatting I

1 Inleiding 1
1.1 Achtergrond 1
1.2 Onderzoeksvragen 2
1.3 Onderzoeksopzet 3
1.4 Leeswijzer 5

2 Resultaten van het onderzoek 7
2.1 Algemeen 7
2.2 Nieuwe functie voormalig Oalt-leraren binnen het eigen bestuur 10
2.3 Nieuwe functie voormalig Oalt-leraren elders in het onderwijs 13
2.4 Nieuwe functie voormalig Oalt-leraren buiten het onderwijs 14
2.5 Voormalig Oalt-leraren zonder nieuwe functie 16

Bijlagen 21
Bijlage 1 Vragenlijst uitvoering sociaal plan Oalt-leraren 23
Bijlage 2 Representativiteit van de gegevens 33
Bijlage 3 Oalt-onderwijs bij niet-onderwijsinstellingen 35
Bijlage 4 Tabellen bij hoofdstuk 2 45

VOORWOORD

Met het beëindigen van de bekostiging van het Oalt-onderwijs werd voorzien dat veel ex-Oalt-personeel voor het onderwijs behouden kon worden. Er is een sociaal plan opgesteld voor de leraren die tot 1 augustus 2004 het onderwijs in allochtone levende talen verzorgden. Het Ministerie van OCW heeft behoefte aan informatie over het verloop van de verdere loopbaan van de ex-Oalt-leraren na 1 augustus 2004. Daarvoor is Regioplan Beleidsonderzoek gevraagd een onderzoek te verrichten waarmee die informatie kan worden verzameld. Van dat onderzoek wordt in dit rapport verslag gedaan.

Het onderzoek was uiteraard niet mogelijk geweest zonder de medewerking van de besturen als werkgevers van de Oalt-leraren, die in grote getale hebben gereageerd op de vragenlijst die zij van Regioplan Beleidsonderzoek hebben ontvangen. Verder heeft een fors aantal gemeenten informatie geleverd over Oalt-onderwijs bij niet-onderwijsinstellingen. We willen beide respondentgroepen danken voor hun medewerking aan het onderzoek.

Verder is het onderzoek begeleid door J. Rotteveel, E. Brouwer en L. van Noort, allen van de directie Primair Onderwijs van het Ministerie van OCW. We bedanken hen voor hun kritische blik op de conceptrapportage en hun ondersteuning tijdens het project.

Sjerp van der Ploeg

SAMENVATTING

Per 1 augustus 2004 is de bekostiging van het Onderwijs in allochtone levende talen (Oalt) beëindigd. Om zo veel mogelijk ex-Oalt-personeel voor het onderwijs te behouden, is voor de betrokken Oalt-leraren een sociaal plan opgesteld. Daarover is eind 2003 een akkoord bereikt door de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) en de vakcentrales. Het sociaal plan voorziet onder meer in een vast subsidiebedrag per Oalt-personeelslid (bedoeld voor scholing en/of outplacement), loonsuppletie bij het aanvaarden van een baan op een lager salarisniveau en de mogelijkheid voor Oalt-leraren boven een bepaalde leeftijdsgrens de helft van het bovenwettelijk deel van hun uitkering af te kopen wanneer zij zich in het buitenland vestigen.

Het Ministerie van OCW had behoefte aan inzicht in het verloop van de verdere loopbaan van de ex-Oalt-leraren na 1 augustus 2004. Enerzijds om aannames te toetsen die zijn gedaan bij het opstellen van het sociaal plan, anderzijds om vragen over de gevolgen van de afschaffing van de bekostiging van het Oalt te kunnen beantwoorden. Het ministerie heeft Regioplan Beleidsonderzoek gevraagd een onderzoek te verrichten waarmee die informatie kan worden verzameld.
In deze samenvatting worden aan de hand van de geformuleerde onderzoeksvragen de belangrijkste bevindingen van het onderzoek besproken.

Onderzoeksopzet en respons
Voor het onderzoek is een enquête uitgezet onder alle schoolbesturen in gemeenten die Oaltmiddelen van het Rijk hebben ontvangen. Tevens is een inventariserende belronde gehouden onder gemeenten waarin vragen werden gesteld over de bekostiging van Oalt-leraren bij nietonderwijsinstellingen. De gegevensverzameling heeft van eind november tot en met december 2004 plaatsgevonden.
Voor het onderzoek onder de schoolbesturen is een aantal onderzoeksvragen opgesteld over hoe het sociaal plan voor de individuele ex-Oalt-leraren heeft uitgepakt. Van de 1066 aangeschreven schoolbesturen heeft tweederde de vragenlijst ingevuld. De vragenlijst kon zowel schriftelijk als via internet worden beantwoord.
Ter controle van de representativiteit van de deelnemende schoolbesturen is de respons op een aantal relevante achtergrondkenmerken, waaronder het aantal Oalt-leerlingen, vergeleken met de hele populatie van aangeschreven besturen. De responderende besturen bleken op deze kenmerken een representatieve afspiegeling te zijn van de aangeschreven populatie.

Hoeveel Oalt-leraren waren op 31 juli 2004 in dienst bij een bestuur in het primair onderwijs?
In totaal waren er naar schatting 1340 Oalt-leraren in dienst bij ongeveer 290 besturen. Dat komt neer op een kwart van de besturen waar gemiddeld ruim vier leraren per bestuur werkten. Het aantal leraren per bestuur varieerde van 1 tot 44.

Wat is er met deze Oalt-leraren gebeurd na 1 augustus 2004?
Ruim de helft van de ruim 1340 Oalt-leraren (ongeveer 770) is werkloos geworden, terwijl eenderde van hen (ongeveer 440) een nieuwe functie heeft gekregen binnen het eigen bestuur. De rest van de Oalt-leraren (ongeveer 130) is vrij gelijkmatig verdeeld over de andere categorieën (nieuwe functie bij een ander bestuur, nieuwe functie buiten het onderwijs, onbekend, anders).
De besturen verschillen in hoe het de Oalt-leraren die bij hen in dienst waren is vergaan na 1 augustus 2004. Voor grote besturen en besturen met veel Oalt-leerlingen viel op dat er relatief gezien minder mensen werkloos zijn geworden en meer mensen een nieuwe functie binnen het eigen bestuur hebben gekregen. Dit is te verklaren door het feit dat er binnen grote besturen meer mogelijkheden zijn om nieuwe plekken te creëren, om bestaande vacatures te vervullen en dat er binnen besturen met veel Oalt-leerlingen behoefte is aan meer personeel vanwege het grotere percentage achterstandskinderen. Daarnaast is gebleken dat relatief gezien veel van de leraren die onder een protestants christelijk bestuur werkten een nieuwe functie hebben gekregen binnen dat bestuur, terwijl een relatief klein deel van hen werkloos is geworden. Dat is opmerkelijk, omdat protestantse besturen vaak klein zijn en het juist voor kleine besturen lastiger is om een nieuwe plek voor personeel te vinden.

Welke functie bekleden de Oalt-leraren die een nieuwe aanstelling hebben gekregen?
Van de voormalig Oalt-leraren die een nieuwe functie hebben gekregen binnen het eigen bestuur, is bijna zestig procent aangesteld als onderwijsassistent en is dertig procent groepsleraar geworden.
Onder rooms-katholieke en algemeen bijzondere/overige besturen zijn relatief veel Oalt-leraren aangesteld als onderwijsassistent, terwijl openbare en protestants christelijke besturen hen vaker hebben benoemd als groepsleraar. In combinatie met het feit dat relatief veel leraren binnen protestantse besturen een nieuwe functie kregen binnen het eigen bestuur, duiden deze resultaten erop dat Oalt-leraren bij protestants christelijke besturen de grootste kans hadden om leraar basisonderwijs te worden en bij katholieke besturen de kleinste.

Komen de ex-Oalt-leraren die in een lagere functieschaal zijn aangesteld in aanmerking voor loonsuppletie?
Van de leraren die binnen het eigen bestuur in een lagere functieschaal terechtkwamen, kon het bestuur voor 94 procent aangeven dat zij in aanmerking kwamen voor aanvulling van zijn

of haar salaris. Van de overige zes procent is onbekend of dit het geval is. In enkele gevallen kan het zijn dat ex-Oalt-leraren die van een kleine aanstelling naar een nieuwe, veel grotere aanstelling zijn gegaan ondanks een lager uurloon toch geen suppletie ontvangen, doordat ze meer uren zijn werken.
Voor het kleine groepje leraren dat buiten het eigen bestuur een nieuwe aanstelling kreeg, geldt dat voor een groot deel van hen onbekend is of zij in aanmerking komen voor loonsuppletie.

Hebben de betrokkenen een (om)scholingstraject gevolgd of zijn ze daar nog mee bezig?
Het sociaal plan had tot doel zoveel mogelijk ex-Oalt-personeel voor het onderwijs te behouden en voorzag onder meer in een subsidiebedrag van € 5000,- per personeelslid. Dit bedrag kon onder andere gebruikt worden voor (om)scholing. Uit het onderzoek is gebleken dat, ongeacht de positie van de leraren (nieuwe functie binnen het eigen bestuur, nieuwe functie buiten het eigen bestuur of werkloos geworden), de helft tot ruim de helft een omscholingstraject heeft gevolgd of daarmee bezig is. Van de leraren die een nieuwe functie kregen binnen het eigen bestuur werd voor 58 procent aangegeven (dat zijn ongeveer 250 Oalt-leraren) dat zij een (om)scholingstraject hebben gevolgd. Voor de voormalig Oalt-leraren die buiten het eigen bestuur terechtgekomen zijn, geldt dat voor 54 procent is aangegeven dat zij zijn of worden omgeschoold (rond de twintig Oalt-leraren). Van de Oalt-leraren die per 1 augustus 2004 buiten het onderwijs zijn gaan werken of werkloos zijn geworden, heeft ten slotte de helft een (om)scholingstraject gevolgd (ongeveer 360) of was daar nog mee bezig in december 2004.
Ook met betrekking tot dit punt zijn verschillen tussen de soorten besturen waargenomen. Van de leraren die onder algemeen bijzondere/overige besturen werkten en werkloos werden, hebben er relatief veel een (om)scholingstraject gevolgd, van de leraren die onder katholieke besturen werkten relatief weinig. Tevens viel op dat relatief veel van de werkloos geworden Oalt-leraren die voor kleine en middelgrote besturen hadden gewerkt een (om)scholingstraject hebben gevolgd, terwijl dat er bij de grote besturen relatief weinig waren. Een verklaring hiervoor is dat binnen grotere besturen een grote variëteit aan functies bestaat en een grotere kans op passende vacatures, waardoor (om)scholing minder noodzakelijk is dan binnen kleine besturen.
Wat de bekostiging van de (om)scholingstrajecten betreft, is gebleken dat het overgrote deel van de besturen hiervoor gebruik heeft gemaakt van het beschikbare subsidiebedrag. Van de besturen die leraren in dienst hadden die een nieuwe functie kregen binnen het bestuur of die werkloos werden, betaalde veertig procent (een deel van) het traject zelf.

Hebben de betrokkenen een outplacementtraject doorlopen of zijn ze daar nog mee bezig?
Het subsidiebedrag van € 5000,- per Oalt-personeelslid kon ook worden ingezet voor de outplacement van leraren. Voor de helft van de voormalig Oalt-leraren die een nieuwe functie

vonden buiten het eigen bestuur is aangegeven dat zij een outplacementtraject hebben doorlopen of daar nog mee bezig zijn. Van de Oalt-leraren die per 1 augustus 2004 werkloos werden, heeft bijna driekwart een dergelijk traject doorlopen (in totaal ongeveer 525).
Uit een vergelijking op achtergrondkenmerken valt op dat bij katholieke besturen het percentage werkloos geworden leraren dat een outplacementtraject heeft doorlopen vrij hoog ligt en bij algemeen bijzondere/overige besturen juist laag. Deze bevindingen zijn omgekeerd aan de resultaten met betrekking tot het aantal werkloos geworden leraren dat een (om)scholingstraject heeft gevolgd. Bij de katholieke besturen was dit percentage relatief gezien laag en bij de algemeen bijzondere/overige besturen juist hoger dan gemiddeld. Tevens is gebleken dat het percentage leraren dat een outplacementtraject heeft doorlopen of daarmee bezig is, groter wordt naarmate het bestuur groter wordt.
Vrijwel alle besturen hebben de outplacementtrajecten gefinancierd met het subsidiebedrag. Van de besturen die aangaven dat (een deel van) de werkloos geworden leraren een outplacementtraject hadden doorlopen, gaf dertig procent aan ook zelf een deel van het traject te hebben bekostigd.

Oalt-onderwijs bij niet-onderwijsinstellingen
Voor de inventariserende belronde over bekostiging van Oalt-onderwijs bij niet-onderwijsinstellingen zijn 54 grotere gemeenten benaderd. Het ging hierbij duidelijk om een niet-representatieve steekproef van gemeenten. Er is juist specifiek gezocht naar gemeenten met een grote populatie allochtone groepen. Van deze 54 gemeenten hebben er acht buiten de schoolbesturen ook Oalt-gelden ingezet voor Oalt-onderwijs verzorgd door niet-onderwijsinstellingen.
In alle gemeenten gaven de leraren bij de niet-onderwijsinstellingen slechts een aantal uren per week les (tussen de twee en twaalf uur). De meeste instellingen hadden één tot vijf docenten in dienst. Twee gemeenten vormden hierop een uitzondering. De twee centrale niet-onderwijsinstellingen in deze gemeenten hadden respectievelijk 44 en 150 docenten in dienst.
Binnen alle acht gemeenten kwam het grootste deel van het Oalt-budget ten gunste van de schoolbesturen. Bij de helft van de gemeenten ging minder dan eenvijfde van het budget naar niet-onderwijsinstellingen. In één van de gemeenten werd eenderde van het budget besteed aan een niet-onderwijsinstelling en in twee andere gemeenten veertig procent in het schooljaar 2003/2004.
Oalt-leraren die bij niet-onderwijsinstellingen werkten, vielen nagenoeg altijd onder een CAO. Welke CAO op hen van toepassing was, verschilde per gemeente. Oalt-leraren die bij niet-onderwijsinstellingen werkten, vielen vaak alsnog onder de WPO/WEC-CAO. Voor meer dan driekwart van de leraren in de ondervraagde gemeenten bleek dit het geval. Anderen vielen onder bijvoorbeeld de uitzend-CAO of een welzijns-CAO.

1 INLEIDING

Per 1 augustus 2004 is de bekostiging van het Onderwijs in allochtone levende talen (Oalt) beëindigd. Voor de betrokken Oalt-leraren is een sociaal plan opgesteld. Dat is gedaan om zo veel mogelijk ex-Oalt-personeel voor het onderwijs te behouden. Daarover is eind 2003 een akkoord bereikt door de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) en de vakcentrales (ACOP, CCOOP, AC en CHMF). Het sociaal plan voorziet onder meer in een vast subsidiebedrag per Oalt-personeelslid (bedoeld voor scholing en/of outplacement), loonsuppletie bij het aanvaarden van een baan op een lager salarisniveau en de mogelijkheid voor Oalt-leraren boven een bepaalde leeftijdsgrens de helft van het bovenwettelijk deel van hun uitkering af te kopen wanneer zij zich in het buitenland vestigen.
Het Ministerie van OCW heeft behoefte aan informatie over het verloop van de verdere loopbaan van de ex-Oalt-leraren na 1 augustus 2004. Enerzijds om aannames te verifiëren die zijn gedaan bij het opstellen van het sociaal plan, anderzijds om bijvoorbeeld vragen te beantwoorden inzake de gevolgen van de afschaffing van de bekostiging van het Oalt. Het ministerie heeft Regioplan Beleidsonderzoek gevraagd een onderzoek te verrichten waarmee die informatie kan worden verzameld. Van dat onderzoek wordt in dit rapport verslag gedaan.

In het hiernavolgende zal allereerst kort worden ingegaan op de achtergrond van het onderzoek (paragraaf 1.1). Vervolgens worden de onderzoeksvragen (paragraaf 1.2) en de opzet (paragraaf 1.3) van het onderzoek beschreven. Het hoofdstuk wordt afgesloten met een leeswijzer (paragraaf 1.4).

1.1 Achtergrond

Per 1 augustus 1998 kwam de primaire verantwoordelijkheid van het Oalt-aanbod bij de gemeente te liggen. Het onderwijs in allochtone talen werd daarmee niet meer binnen het reguliere lesprogramma gegeven (zoals dat met OETC nog het geval was), maar daarbuiten. Daarnaast kwam het accent meer te liggen op de ondersteunende functie bij het leren van Nederlands ten behoeve van het behalen van de kerndoelen. Desondanks bleef er nog steeds discussie bestaan over de kwaliteit van het Oalt-onderwijs. Zo bleken Oalt-leraren in veel gevallen onvoldoende de Nederlandse taal te beheersen. Er werd daarom een subsidieregeling in het leven geroepen om de kwalificaties van Oalt-leraren te verbeteren, om het behalen van het Staatsexamen NT 2 II (of een vergelijkbaar niveau) te stimuleren.[1] Het doel van de subsidieregeling was het verbeteren van de beheersing van het Nederlands, het bijscholen voor

[1] Uitleg, *Gele katern 12*, 22 mei 2002, p. 17-20.

het geven van taalondersteuning of het omscholen van Oalt-leraren naar reguliere leraren basisonderwijs. Kort daarna, als gevolg van aangescherpte kwalificatie-eisen per augustus 2002, verscheen een regeling waarin subsidie aangevraagd kon worden voor outplacement-trajecten voor Oalt-leraren die niet voldeden aan de eisen voor beheersing van de Nederlandse taal of die niet beschikten over de pedagogisch didactische kwaliteiten om taalondersteuning te geven.[2]

Het kabinet Balkenende II kwam met een duidelijk standpunt over Oalt. In navolging van het eerdere regeerakkoord kwam de prioriteit te liggen bij het leren van Nederlands. De regeling Oalt werd daarom per 1 augustus 2004 afgeschaft. Om de gevolgen voor de betrokken Oalt-leraren goed op te vangen, werd in overleg met de vakcentrales een sociaal plan ontwikkeld.[3]

Per Oalt-personeelslid kon een gemeente tot het einde van het kalenderjaar 2004 aanspraak maken op een bedrag van € 5000,- dat is bedoeld als bijdrage in kosten voor scholing of bemiddeling. Voor deze subsidie moest de gemeente een aanvraag indienen met een overzicht van Oalt-personeelsleden (met onder andere de geboortedata) binnen de gemeente. Subsidies die waren verkregen op grond van een eerdere regeling werden hierop in mindering gebracht.

Verder komt een Oalt-personeelslid in aanmerking voor loonsuppletie als deze een baan aanvaardt met een lager maximumsalaris (niet lager dan schaal 4). Dat kan bijvoorbeeld gebeuren wanneer een ex-Oalt-leraar als onderwijsassistent in het onderwijs blijft werken. Die aanvulling wordt gebaseerd op het aantal uren dat iemand in zijn of haar nieuwe werkkring wordt aangesteld. Het nieuwe, lagere, salaris wordt tijdens de eerste helft van de uitkeringsduur aangevuld tot honderd procent van het oude salaris en in de tweede helft van de uitkeringsduur tot 95 procent.
Ten slotte is er de mogelijkheid om het bovenwettelijk deel van de werkloosheidsuitkering af te kopen. Dat kan als een ex-Oalt-leraar op 1 augustus 2004 50 jaar of ouder was en zich in het buitenland wenste te gaan vestigen. Hij of zij ontvangt dan de helft van het totale bedrag in één keer.

1.2 Onderzoeksvragen

Het doel van het onderzoek is om in beeld brengen hoe het sociaal plan voor de individuele ex-Oalt-leraren heeft uitgepakt, zodat de aannames die hierover gemaakt zijn, getoetst

[2] Uitleg, *Gele katern 19*, 4 september 2002, p. 15-18.

[3] Uitleg, *Gele katern 5*, 17 maart 2004, p. 29-35.

kunnen worden en eventuele kamervragen adequaat kunnen worden beantwoord. Hiertoe zijn de volgende onderzoeksvragen geformuleerd.

1. *Hoeveel Oalt-leraren waren op 31 juli 2004 in dienst bij een bestuur in het primair onderwijs?*

2. *Wat is er met deze Oalt-leraren gebeurd na 1 augustus 2004 (nieuwe functie binnen eigen bestuur, nieuwe functie elders in het onderwijs (bij een ander bestuur), nieuwe functie buiten het onderwijs, werkloos geworden, onbekend, anders?*

3. *Welke functie bekleden de Oalt-leraren die een nieuwe aanstelling hebben gekregen?*

4. *Komen de ex-Oalt-leraren die in een lagere functieschaal zijn aangesteld in aanmerking voor loonsuppletie?*

5. *Hebben de betrokkenen een (om)scholingstraject gevolgd of zijn ze daar nog mee bezig?*

6. *Hebben de betrokkenen een outplacementtraject doorlopen of zijn ze daar nog mee bezig?*

7. *Welke verschillen in bestemming van ex-Oalt-leraren zijn er naar achtergrondkenmerken (omvang bestuur, regio, denominatie, soort gemeente en dergelijke)?*

1.3 Onderzoeksopzet

Ter beantwoording van de onderzoeksvragen is een enquête gehouden onder alle schoolbesturen in gemeenten die Oalt-middelen van het Rijk hebben ontvangen.
Hoewel gemeenten de Oalt-middelen toekenden (aan schoolbesturen en eventueel nog andere instellingen) is ervoor gekozen om de benodigde informatie te verkrijgen via de schoolbesturen, omdat zij de meest geschikte bron leken te zijn voor kennis over het verloop van de loopbaan van ex-Oalt-leraren. Als werkgever zijn schoolbesturen immers op de hoogte van een aantal formele zaken zoals omzetting van een contract in een baan op een ander salarisniveau, een aanstelling als bevoegd leraar, de beëindiging van het contract met bijbehorende reden en dergelijke. Tevens kunnen besturen eventueel vrij eenvoudig terugvallen op de kennis die er op scholen aanwezig is over ex-Oalt-leraren. Gemeenten kenden weliswaar de Oalt-middelen toe, maar beschikten naar onze verwachting over onvoldoende informatie om aan te geven wat er van de ex-Oalt-leraren terecht is gekomen.

Respondenten, steekproef en respons

Via de opdrachtgever is een lijst verkregen van gemeenten die Oalt-middelen van het Rijk hebben ontvangen. Alle besturen voor primair onderwijs in deze gemeenten zijn benaderd voor deelname aan het onderzoek. De respondenten hadden zowel de mogelijkheid om de vragenlijst schriftelijk in te vullen als via internet. De gebruikte vragenlijst is te vinden in bijlage 1.

Van de 1066 aangeschreven schoolbesturen hebben 714 de vragenlijst ingevuld geretourneerd. Dit komt neer op een respons van 67 procent. De mogelijkheid om de vragenlijst via internet in te vullen, bleek goed te werken. Iets minder dan eenvijfde van de respondenten koos voor deze optie. Om de respons te verhogen, is tijdens de gegevensverzameling éénmaal een telefonisch rappel gehouden.

Ter controle van de representativiteit zijn de deelnemende schoolbesturen in de respons vergeleken met de gehele populatie van aangeschreven besturen. Er is vergeleken op achtergrondkenmerken als bestuursgrootte, denominatie, regio, soort gemeente en aantal Oalt-leerlingen. De groep responderende besturen vormt wat deze achtergrondkenmerken betreft een representatieve afspiegeling van de aangeschreven populatie. Details van de responsanalyse zijn te vinden in bijlage 2.

Op verzoek van het ministerie is aan de gebruikte vragenlijst tevens een open vraag toegevoegd over gesignaleerde knelpunten. De gegeven antwoorden zijn, uiteraard anoniem, direct aan het ministerie geleverd zonder nadere analyse door Regioplan.

Oalt-leraren bij niet-onderwijsinstellingen

Gemeenten waren vrij om met de Oalt-gelden ook andere organisaties en instellingen dan scholen in staat te stellen Oalt-leraren in dienst te nemen. Deze leraren kunnen een andere rechtspositie hebben dan degenen die onder de WPO/WEC vallen. De indruk was dat het hier om slechts weinig gevallen gaat, maar helemaal zeker was dat niet. Om deze reden is in overleg met de opdrachtgever besloten een steekproef van gemeenten te benaderen met de vraag of zij in het kader van het Oalt-onderwijs niet-onderwijsinstellingen hebben bekostigd en áls dat het geval is, door te vragen naar het aantal leraren dat op deze wijze bekostigd werd, naar het percentage van het Oalt-budget dat ter beschikking werd gesteld aan niet-onderwijsinstellingen en ten gunste van welke taalgroepen, naar de namen van de niet-onderwijsinstellingen en naar contactpersonen bij de niet-onderwijsinstellingen. Het doel van dit onderzoek was om in de eerste plaats een schatting te maken van het aantal Oalt-leraren dat bij niet-onderwijsinstellingen is aangesteld. Mocht dat toch om een substantieel aantal leraren gaan, dan zou het ministerie kunnen besluiten daar eventueel alsnog nader onderzoek naar te laten verrichten. In de tweede plaats kon op deze manier een overzicht gemaakt worden van eventueel te benaderen instellingen wanneer besloten zou worden om toch ook deze instellingen een met het onderwijs vergelijkbare vragenlijst te gaan sturen.

Voor dit deel van het onderzoek heeft Regioplan een inventariserende belronde gehouden onder 54 grotere gemeenten. Voor het selecteren van deze gemeenten is onder andere gebruikgemaakt van een overzicht van de door gemeenten bij C*fi* aangeleverde informatie. Deze informatie had onder meer betrekking op het aantal Oalt-personeelsleden in de gemeente, uitgesplitst naar of wel of niet onder het rechtspositiebesluit WPO/WEC vallend. De resultaten van deze belronde zijn al eerder aan de opdrachtgever gepresenteerd en zijn opgenomen in bijlage 3.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 worden de resultaten van het onderzoek onder de schoolbesturen gepresenteerd. Het hoofdstuk is opgedeeld in vijf paragrafen en volgt de structuur van de vragenlijst. De eerste paragraaf heeft betrekking op de vraag hoeveel Oalt-leraren de besturen in dienst hadden en wat er met hen gebeurd is na 1 augustus 2004. In de daaropvolgende paragrafen wordt dieper ingegaan op het verloop van de verdere loopbaan van deze mensen.

2 RESULTATEN VAN HET ONDERZOEK

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het onderzoek gepresenteerd. In paragraaf 2.1 wordt ingegaan op de vraag hoeveel Oalt-leraren de responderende besturen in dienst hadden en wat er met hen gebeurd is. Paragraaf 2.2 besteedt aandacht aan de ex-Oalt-leraren die een nieuwe functie hebben gekregen binnen het eigen bestuur. In paragraaf 2.3 staan de ex-Oalt-leraren die een nieuwe functie elders in het onderwijs hebben gevonden centraal. Paragraaf 2.4 gaat in op de ex-Oalt-leraren die een functie hebben gekregen buiten het onderwijs. In paragraaf 2.5 ten slotte wordt aandacht besteed aan de Oalt-leraren die werkloos zijn geworden.

2.1 Algemeen

Zoals in hoofdstuk 1 al is aangegeven, hebben 714 schoolbesturen de vragenlijst geretourneerd. In de vragenlijst is als eerste gevraagd of de besturen op 31 juli 2004 Oalt-leraren in dienst hadden. Uit tabel 2.1 blijkt dat dit bij ruim een kwart van de besturen het geval was. Het lijkt er dus op dat de gemeenten die Oalt-middelen ontvingen deze middelen vrij geconcentreerd hebben ingezet onder hun besturen.

Tabel 2.1 Oalt-leraren in dienst op 31 juli 2004?

	Aantal besturen	% besturen
Ja	192	27%
Nee	522	73%
Totaal	714	100%

Aan de 192 besturen die op 31 juli 2004 Oalt-leraren in dienst hadden, is vervolgens gevraagd hoeveel dit er waren en wat er met hen gebeurd is na 1 augustus 2004. De besturen bleken samen 896 Oalt-leraren in dienst te hebben gehad. Het aantal Oalt-leraren per bestuur varieerde van 1 tot 44 met een gemiddeld aantal van 4,7 per bestuur. Tabel 2.2 geeft inzicht in de vraag wat er met deze 896 leraren is gebeurd na 1 augustus 2004. Uit de tabel blijkt dat meer dan de helft van de Oalt-leraren werkloos is geworden, terwijl eenderde een nieuwe functie heeft gekregen binnen het eigen bestuur.

Tabel 2.2 Positie voormalig Oalt-leraren na 1 augustus 2004

Positie	Aantal leraren	% leraren
Nieuwe functie binnen eigen bestuur	297	33%
Nieuwe functie elders in onderwijs	26	3%
Nieuwe functie buiten het onderwijs	18	2%
Werkloos geworden	515	57%
Weet niet	23	3%
Anders (FPU, RDDF)[1]	17	2%
Totaal	896	100%

Vervolgens is bekeken of er ook sprake is van verschillen in de positie van de ex-Oalt-leraren na 1 augustus 2004 naar de volgende achtergrondkenmerken: bestuursomvang, regio, gemeenteomvang, denominatie en aantal Oalt-leerlingen. In tabel 2.3 worden de verschillen naar regio weergegeven. Uit de tabel blijkt dat relatief veel van de Oalt-leerkrachten in de regio Zuid werkloos zijn geworden, terwijl een relatief klein deel van hen een nieuwe functie heeft gekregen binnen het eigen bestuur.

Tabel 2.3 Positie voormalig Oalt-leraren na 1 augustus 2004 naar regio bestuur

Positie	Regio				
	Noord	Oost	West	Zuid	Totaal
Nieuwe functie binnen eigen bestuur	27%	36%	36%	20%	33%
Nieuwe functie elders in onderwijs	0%	2%	3%	4%	3%
Nieuwe functie buiten het onderwijs	0%	3%	1%	4%	2%
Werkloos geworden	55%	52%	57%	68%	57%
Weet niet	14%	2%	3%	1%	3%
Anders	5%	6%	0%	3%	2%
Totaal aantal leraren	22	181	556	137	896

Als we kijken naar verschillen in de positie van de voormalig Oalt-leraren naar de denominatie van het bestuur (tabel 2.4), valt op dat relatief gezien een groot deel van de leraren die onder een protestants christelijk bestuur werkten een nieuwe functie hebben gekregen binnen dat bestuur, terwijl een relatief klein deel van hen werkloos is geworden. Dat is opmerkelijk gezien het feit dat protestants-christelijke besturen in de Oalt-gemeenten relatief klein zijn en het denkbaar is dat juist die kleine besturen er meer moeite mee hebben om een nieuwe plek voor hun personeel te vinden binnen het eigen bestuur.[2]

[1] Deze antwoordcategorie is achteraf toegevoegd en omvat ex-Oalt-leraren die door besturen expliciet niet in één van de andere categorieën zijn geplaatst. Het gaat hier om leraren die met FPU zijn gegaan, in het RDDF zijn geplaatst, zijn afgevloeid wegens volledige arbeidsongeschiktheid of nog een jaar in dienst blijven en daarna afvloeien.

[2] Van de besturen met scholen in de OALT-gemeenten hebben PC-besturen gemiddeld ruim 900 leerlingen, RK-besturen bijna 2100 leerlingen, openbare besturen 2350 leerlingen en besturen van overige denominaties gemiddeld 840 leerlingen.

Tabel 2.4 Positie voormalig Oalt-leraren na 1 augustus 2004 naar denominatie bestuur

Positie	Denominatie[3]				
	OPB	RK	PC	AB/Overig	Totaal
Nieuwe functie binnen eigen bestuur	33%	30%	45%	27%	33%
Nieuwe functie elders in onderwijs	4%	1%	3%	3%	3%
Nieuwe functie buiten het onderwijs	2%	3%	1%	3%	2%
Werkloos geworden	55%	62%	48%	65%	57%
Weet niet	3%	2%	2%	2%	3%
Anders	3%	1%	2%	0%	2%
Totaal aantal leraren	432	215	118	131	896

Grote besturen (tabel 2.5) en besturen met veel Oalt-leerlingen (tabel 2.6) blijken er beter in te slagen om binnen hun eigen bestuur een nieuwe functie te vinden voor hun Oalt-leerkrachten dan dat andere besturen dat kunnen. Tevens is een minder groot deel van de Oalt-leraren die onder deze besturen werkten werkloos geworden. Dit lijkt goed verklaarbaar omdat er binnen grote besturen vaak meer mogelijkheden zijn om nieuwe plekken te creëren en om bestaande vacatures in te vullen. Het is bovendien voorstelbaar dat er binnen besturen met veel Oalt-leerlingen behoefte is aan meer mensen, vanwege het grotere percentage achterstandskinderen.

Tabel 2.5 Positie voormalig Oalt-leraren na 1 augustus 2004 naar bestuursomvang

Positie	Aantal scholen onder bestuur			
	1 tot 4	5 tot 10	> 10	Totaal
Nieuwe functie binnen eigen bestuur	32%	27%	36%	33%
Nieuwe functie elders in onderwijs	1%	1%	4%	3%
Nieuwe functie buiten het onderwijs	4%	1%	2%	2%
Werkloos geworden	62%	65%	54%	57%
Weet niet	0%	2%	3%	3%
Anders	2%	2%	2%	2%
Totaal aantal leraren	111	202	583	896

Tabel 2.6 Positie voormalig Oalt-leraren na 1 augustus 2004 naar aantal Oalt-leerlingen bestuur

Positie	Aantal Oalt-leerlingen			
	1-150	151-1000	> 1000	Totaal
Nieuwe functie binnen eigen bestuur	31%	28%	37%	33%
Nieuwe functie elders in onderwijs	2%	3%	3%	3%
Nieuwe functie buiten het onderwijs	2%	3%	1%	2%
Werkloos geworden	57%	63%	54%	58%
Weet niet	0%	2%	3%	3%
Anders	8%	1%	2%	2%
Totaal aantal leraren	51	376	465	892

[3] OPB=openbare besturen, RK=rooms-katholieke besturen, PC=protestants christelijke besturen, AB/Overig= Algemeen bijzondere en overige besturen.

Met betrekking tot het achtergrondkenmerk ‘gemeenteomvang’ zijn op dit punt geen relevante verschillen geconstateerd. In bijlage 4 is een tabel opgenomen voor dit achtergrondkenmerk.

2.2 Nieuwe functie voormalig Oalt-leraren binnen het eigen bestuur

Aan de besturen die (een deel van) hun voormalig Oalt-leraren een nieuwe functie hebben gegeven binnen het eigen bestuur, is gevraagd om wat voor functies dat gaat. Uit tabel 2.7 blijkt dat ongeveer zes op de tien leraren is aangesteld als onderwijsassistent en bijna eenderde als groepsleraar. Twaalf van de zestien ex-Oalt-leraren die een andere functie hebben gekregen dan die van groepsleraar, lerarenondersteuner of onderwijsassistent kregen een functie op salarisschaal 4. De andere vier bekleden een functie op schaal negen.

Tabel 2.7 Nieuwe functie voormalig Oalt-leraren die binnen eigen bestuur zijn aangesteld

Functie	Aantal	Percentage
Groepsleraar	88	30%
Lerarenondersteuner	16	5%
Onderwijsassistent	172	59%
Anders	16	5%
Totaal aantal leraren	292*	100%

* Van vijf Oalt-leraren die een nieuwe functie kregen binnen het eigen bestuur is onbekend om wat voor functie het gaat.

Ook met betrekking tot de nieuwe functies die de voormalig Oalt-leraren vervullen binnen het eigen bestuur, is gekeken of zich opvallende verschillen voordoen naar achtergrondkenmerken. Een vergelijking naar denominatie (tabel 2.8) laat zien dat ongeveer driekwart van de Oalt-leerkrachten die werken voor rooms-katholieke of algemeen bijzondere/overige besturen is aangesteld als onderwijsassistent, terwijl openbare en protestants christelijke besturen hen vaker hebben benoemd als groepsleraar. In combinatie met de resultaten uit tabel 2.4 duidt dit er op dat Oalt-leraren bij protestants christelijke besturen de grootste kans hadden om leraar basisonderwijs te worden en bij katholieke besturen de kleinste.

Tabel 2.8 Nieuwe functie binnen eigen bestuur naar denominatie bestuur

Positie	Denominatie				
	OPB	RK	PC	AB/Overig	Totaal
Groepsleraar	36%	23%	38%	11%	30%
Lerarenondersteuner	7%	2%	4%	8%	5%
Onderwijsassistent	50%	71%	55%	78%	59%
Anders	7%	5%	4%	3%	5%
Totaal aantal leraren	138	65	53	36	292

In de tabellen 2.9 en 2.10 is in kaart gebracht in hoeverre er sprake is van verschillen in de functies die de voormalig Oalt-leerkrachten kregen naar respectievelijk de omvang van het bestuur en het aantal Oalt-leerlingen per bestuur. De tabel met betrekking tot de omvang van het bestuur laat zien dat het percentage Oalt-leerkrachten dat is aangesteld als onderwijsassistent groter wordt naarmate er meer scholen onder het bestuur vallen. Ook voor besturen met meer dan 1000 Oalt-leerlingen geldt dat er relatief gezien meer Oalt-leraren onderwijsassistent zijn geworden. Op basis van deze resultaten en de informatie uit de tabellen 2.5 en 2.6 kan dus gesteld worden dat voor de Oalt-leraren die voor grote besturen en/of besturen met veel Oalt-leerlingen werkten, de kans op een nieuwe functie binnen het eigen bestuur groter werd alsook de kans om in een lagere functieschaal terecht te komen.

Tabel 2.9 Nieuwe functie binnen eigen bestuur naar omvang bestuur

Positie	Aantal scholen onder bestuur			
	1 tot 4	5 tot 10	> 10	Totaal
Groepsleraar	37%	33%	28%	30%
Lerarenondersteuner	26%	9%	1%	5%
Onderwijsassistent	37%	49%	65%	59%
Anders	0%	9%	5%	5%
Totaal aantal leraren	35	55	202	292

Tabel 2.10 Nieuwe functie binnen eigen bestuur naar aantal Oalt-leerlingen bestuur

Positie	Aantal Oalt-leerlingen		
	1-1000	> 1000	Totaal
Groepsleraar	34%	27%	29%
Lerarenondersteuner	4%	6%	6%
Onderwijsassistent	55%	62%	60%
Anders	7%	5%	6%
Totaal aantal leraren	116	173	289

Hier wordt niet nader ingegaan op de verschillen in nieuwe functies binnen het eigen bestuur naar regio en gemeenteomvang. Tabellen met betrekking tot deze achtergrondkenmerken zijn te vinden in bijlage 4.

Loonsuppletie

Het sociaal plan voorziet erin dat Oalt-leerkrachten die per 1 augustus 2004 een functie bekleden met een lager maximumsalaris in aanmerking komen voor loonsuppletie. Overigens geldt dat het loon in die nieuwe betrekking geacht wordt niet lager te zijn dan het maximum van schaal 4 van het RpB WPO/WEC. De aanvulling wordt gebaseerd op de omvang van de nieuwe aanstelling. Het nieuwe salaris wordt eerst aangevuld tot 100 procent van het oude salaris, later tot 95 procent. Met betrekking tot de voormalig Oalt-leraren die binnen het eigen bestuur in een lagere functieschaal zijn aangesteld, is gevraagd hoeveel van hen kunnen rekenen op aanvulling van hun loon (tabel 2.11). Van de leraren die in een lagere schaal

terecht zijn gekomen, komt volgens opgaaf van de besturen in ieder geval 94 procent in aanmerking voor loonsuppletie. Voor de rest van de leraren is dit onbekend.

Tabel 2.11 Aantal leraren dat wel of juist niet in aanmerking komt voor loonsuppletie

Functie	Aantal leraren	% leraren
Wel in aanmerking voor loonsuppletie	187	94%
Niet in aanmerking voor loonsuppletie	0	0%
Onbekend of leraar in aanmerking komt voor loonsuppletie	13	6%
Totaal aantal leraren	200	100%

Het sociaal plan had tot doel zoveel mogelijk ex-Oalt-personeel voor het onderwijs te behouden en voorzag onder meer in een subsidiebedrag van € 5000,- per personeelslid. Dit bedrag kon onder andere gebruikt worden voor (om)scholing. Aan de besturen is gevraagd of de voormalig Oalt-leraren die een nieuwe functie kregen binnen het eigen bestuur voorafgaand aan hun benoeming een (om)scholingtraject hebben gevolgd of daar nog mee bezig zijn. In totaal werd voor 168 van de 292 leraren aangegeven dat dit het geval is. Dit betekent dat in ieder geval 58 procent van de voormalig Oalt-leraren die binnen hun eigen bestuur zijn herplaatst, (om)scholing hebben genoten.[4]

In tabel 2.12 is te zien op welke manier de (om)scholingstrajecten door de besturen bekostigd zijn. Het grootste deel van de besturen (90%) heeft hiervoor gebruikgemaakt van het subsidiebedrag van € 5000,- of de Oalt-middelen die via de gemeente door OCW beschikbaar zijn gesteld. Bijna 40 procent heeft (een deel van) het traject zelf gefinancierd. Hierbij moet worden opgemerkt dat één van de responderende besturen expliciet heeft aangegeven het traject zelf te hebben gefinancierd in afwachting van de aangevraagde subsidie.
Analyse van de manier waarop de (om)scholingstrajecten bekostigd zijn naar achtergrondkenmerken, heeft geen noemenswaardige verschillen opgeleverd.

[4] Het is niet mogelijk om aan te geven welk soort ex-Oalt-leraren vooral een (om)scholingstraject hebben gevolgd (bijvoorbeeld juist degene die een aanstelling als groepsleraar hebben gekregen, of juist zij die onderwijsassistent zijn geworden). Bij het analyseren van de vraag die hierop betrekking had (vraag B3 in de vragenlijst) is namelijk gebleken dat deze door de respondenten op verschillende manieren is geïnterpreteerd. Tegelijkertijd is niet voor alle besturen duidelijk hoe ieder de vraagstelling heeft begrepen. De uitkomsten leveren daardoor meer vragen op dan dat ze inzicht bieden en daarom is besloten de resultaten van deze vraag niet op te nemen.

Tabel 2.12 Op welke manier zijn de (om)scholingstrajecten bekostigd?*

Middelen	Aantal besturen	% besturen
Door het beschikbare subsidiebedrag of Oalt-middelen	56	90%
Het bestuur heeft (een deel van) het traject gefinancierd	24	39%
De bekostiging heeft op een ander manier plaatsgevonden	2	3%
Totaal aantal besturen	62	

* Meerdere antwoorden mogelijk: percentages tellen op tot meer dan 100 procent. De besturen die deze vraag niet hebben beantwoord, zijn buiten beschouwing gelaten.

2.3 Nieuwe functie voormalig Oalt-leraren elders in het onderwijs

Ook voor de 26 voormalig Oalt-leraren die een nieuwe functie hebben gevonden elders in het onderwijs, is getracht in kaart te brengen welke functie zij per 1 augustus 2004 bekleden (tabel 2.13). De meeste van hen blijken te zijn aangesteld als groepsleraar.

Tabel 2.13 Nieuwe functie voormalig Oalt-leraren die niet binnen eigen bestuur zijn aangesteld

Functie	Aantal leraren	% leraren
Groepsleraar	10	38%
Lerarenondersteuner	3	12%
Onderwijsassistent	7	27%
Anders	6	23%
Totaal	26	100%

In tabel 2.14 is weergegeven of de voormalig Oalt-leraren die elders in het onderwijs in een lagere functieschaal zijn aangesteld in aanmerking komen voor loonsuppletie. Van bijna de helft van deze leraren is onbekend of zij kunnen rekenen op aanvulling van hun nieuwe salaris. Voor de twee ex-Oalt-leraren die *niet* voor suppletie in aanmerking komen zou kunnen gelden dat zij veel meer uren in hun nieuwe baan maken, waardoor het salaris in de lagere functie min of meer wordt gecompenseerd.

Tabel 2.14 Aantal leraren dat wel of juist niet in aanmerking komt voor loonsuppletie

Functie	Aantal leraren
Wel in aanmerking voor loonsuppletie	7
Niet in aanmerking voor loonsuppletie	2
Onbekend of leraar in aanmerking komt voor loonsuppletie	7
Totaal	16

Voor veertien van de zesentwintig Oalt-leraren (54%) die per 1 augustus 2004 een nieuwe functie elders in het onderwijs bekleden, is aangegeven dat zij voorafgaand aan hun nieuwe benoeming een (om)scholingstraject hebben gevolgd of daar nog mee bezig zijn. Deze veertien leraren werkten voor elf verschillende besturen. Alle elf de besturen hebben het be-

schikbare subsidiebedrag ingezet voor de (om)scholing (zie tabel 2.15). Twee van de besturen hebben daarnaast ook nog een deel van het traject zelf gefinancierd.

Tabel 2.15 Op welke manier zijn de (om)scholingstrajecten bekostigd?*

Middelen	Aantal besturen	% besturen
Door het beschikbare subsidiebedrag of Oalt-middelen	11	100%
Het bestuur heeft (een deel van) het traject gefinancierd	2	18%
De bekostiging heeft op een ander manier plaatsgevonden	0	0%
Totaal	11	

* Meerdere antwoorden mogelijk: percentages tellen op tot meer dan 100 procent. De besturen die deze vraag niet hebben beantwoord, zijn buiten beschouwing gelaten.

Het subsidiebedrag van € 5000,- kon naast (om)scholingstrajecten ook worden ingezet voor outplacement van leraren. Op de vraag hoeveel ex-Oalt-leraren voorafgaand aan hun benoeming elders in het onderwijs een outplacementtraject hebben doorlopen of daarmee bezig zijn, gaven elf besturen aan dat dit voor één of meer van hun voormalige werknemers geldt. In totaal is van vijftien Oalt-leraren bekend dat zij een outplacementtraject doorliepen of dat op dit moment doen. De elf besturen die aangaven dat een deel van hun werknemers een outplacementtraject hadden doorlopen, waren overigens niet dezelfde elf die aangaven dat een deel van hun voormalige werknemers een (om)scholingstraject had gevolgd.
Uit tabel 2.16 blijkt dat alle elf besturen het subsidiebedrag hebben gebruikt voor de bekostiging van de outplacementtrajecten. Een paar besturen betaalde een deel van het traject zelf.

Tabel 2.16 Op welke manier zijn de outplacementtrajecten bekostigd?*

Middelen	Aantal besturen	% besturen
Door het beschikbare subsidiebedrag of Oalt-middelen	11	100%
Het bestuur heeft (een deel van) het traject gefinancierd	2	18%
De bekostiging heeft op een ander manier plaatsgevonden	0	0%
Totaal	11	

* Meerdere antwoorden mogelijk: percentages tellen op tot meer dan 100 procent. De besturen die deze vraag niet hebben beantwoord, zijn buiten beschouwing gelaten.

2.4 Nieuwe functie voormalig Oalt-leraren buiten het onderwijs

Een nog kleinere groep van zestien voormalig Oalt-leraren heeft een nieuwe functie gevonden buiten het onderwijs. Ook met betrekking tot deze groep leraren is gevraagd of de leraren die in een lagere functieschaal zijn aangesteld in aanmerking komen voor loonsuppletie. Vier van de vijftien besturen op wie deze vraag van toepassing zou kunnen zijn, hebben hem niet beantwoord. Dit zou zowel kunnen betekenen dat er bij deze besturen geen leraren waren die in een lagere functieschaal zijn aangesteld als dat zij niet over de juiste informatie beschikken

om de vraag te kunnen beantwoorden. Dat laatste zou verklaard kunnen worden doordat de leraren bij een andere werkgever zijn gaan werken. De andere elf besturen hebben de vraag voor elf van de twaalf Oalt-leraren die buiten het onderwijs terecht zijn gekomen, ingevuld. In tabel 2.17 is een overzicht te vinden van de gegeven antwoorden.

Tabel 2.17 Aantal leraren dat wel of juist niet in aanmerking komt voor loonsuppletie

Functie	Aantal leraren
Wel in aanmerking voor loonsuppletie	4
Niet in aanmerking voor loonsuppletie	1
Onbekend of leraar in aanmerking komt voor loonsuppletie	6
Geen antwoord	5
Totaal	16

Van de zestien Oalt-leraren die een nieuwe aanstelling hebben gevonden buiten het onderwijs, is voor acht (50%) aangegeven dat zij voorafgaand aan die aanstelling een (om)scholingstraject hebben gevolgd of daar nog mee bezig zijn. Van zeven van de zestien mensen is bekend dat zij een outplacementtraject hebben doorlopen. In tabel 2.18 wordt weergegeven hoe deze trajecten door de besturen zijn gefinancierd. Op één bestuur na hebben alle besturen het subsidiebedrag gebruikt voor de bekostiging van omscholings- en outplacementtrajecten. Bekostiging door het bestuur zelf kwam vaker voor bij de financiering van (om)scholingstrajecten.

Tabel 2.18 Hoe hebben besturen de (om)scholings- en outplacementtrajecten bekostigd?*

Middelen	Bekostiging (om)scholings-trajecten	Bekostiging outplacement-trajecten
Door het beschikbare subsidiebedrag of Oalt-middelen	7	7
Het bestuur heeft (een deel van) het traject gefinancierd	5	2
De bekostiging heeft op een ander manier plaatsgevonden	0	0
Totaal aantal besturen**	8	7

* Meerdere antwoorden mogelijk: percentages tellen op tot meer dan 100 procent. De besturen die deze vraag niet hebben beantwoord, zijn buiten beschouwing gelaten.

In het onderzoek is ook geprobeerd in kaart te brengen in welke sectoren de voormalig Oalt-leraren die buiten het onderwijs zijn gaan werken, terecht gekomen zijn. In de vraagstelling werd daarbij onderscheid gemaakt tussen de volgende categorieën: marktsector, gezondheidszorg en welzijn, overheid, anders en weet niet. Voor elf van de zestien leraren is de vraag ingevuld. In tabel 2.19 is een overzicht van de antwoorden te vinden. Van vijf mensen is onbekend waar ze precies zijn beland.

Tabel 2.19 Sectoren buiten het onderwijs waarin voormalig Oalt-leraren terecht zijn gekomen

Sector	Aantal leraren
Marktsector	2
Gezondheidszorg en welzijnszorg	1
Overheid	1
Anders	2
Weet niet	5
Geen antwoord	5
Totaal	16

2.5 Voormalig Oalt-leraren zonder nieuwe functie

Meer dan de helft van de Oalt-leraren die werkzaam waren onder de responderende besturen is na 1 augustus 2004 werkloos geworden. De helft van deze groep leraren heeft een (om)-scholingtraject gevolgd of is daar nog mee bezig (zie tabel 2.20).

Tabel 2.20 Aantal werkloos geworden Oalt-leraren dat wel of geen (om)scholingstraject heeft gevolgd

	Aantal leraren	% leraren
Wel (om)scholingstraject gevolgd of daarmee bezig	244	50%
Geen (om)scholingstraject gevolgd of daarmee bezig	245	50%
Totaal*	489	100%

* Het aantal leraren in de tabel ligt iets lager dan het totaal aantal Oalt-leraren dat werkloos is geworden, omdat niet alle besturen deze vraag hebben beantwoord.

Tabel 2.21 laat het percentage (om)scholers naar denominatie zien. Van de werkloos geworden leraren die onder algemeen bijzondere of overige besturen werkten, hebben er relatief veel een (om)scholingstraject gevolgd. De katholieke besturen, waar relatief veel werklozen vielen (tabel 2.4), blijven op dit punt achter.

Tabel 2.21 Aantal en percentage werkloos geworden (om)scholers naar denominatie

Denominatie	Aantal leraren	% leraren
Openbaar	118	50%
Rooms-katholiek	50	42%
Protestants Christelijk	28	49%
Algemeen bijzonder/overig	48	62%
Totaal	244	

Als we kijken naar de omvang van de besturen valt op dat er onder kleine en middelgrote besturen relatief gezien meer werkloze Oalt-leraren werkten die een (om)scholingstraject hebben gevolgd dan onder de grote besturen. Dit zou verklaard kunnen worden door het feit dat

in grote besturen een grote variëteit aan functies bestaat en een grotere kans op passende vacatures, waardoor (om)scholing minder noodzakelijk is dan binnen kleine besturen.

Tabel 2.22 Aantal en percentage werkloos geworden (om)scholers naar omvang bestuur

Aantal scholen onder bestuur	Aantal leraren	% leraren
1 tot 4 scholen onder bestuur	32	51%
5 tot 10 scholen onder bestuur	75	64%
> 10 scholen onder bestuur	137	44%
Totaal	244	

Het percentage (om)scholers ligt in de regio West en de grote gemeenten lager dan in andere regio's en gemeenten. Verdere verschillen op achtergrondkenmerken worden in deze paragraaf niet besproken. De tabellen met betrekking tot deze achtergrondkenmerken zijn te vinden in bijlage 4.

In tabel 2.23 wordt weergegeven hoe de (om)scholingstrajecten van de werkloos geworden Oalt-leraren zijn bekostigd. Bijna alle besturen hebben hiervoor het beschikbare subsidiebedrag gebruikt. Een relatief groot deel (40%) van de besturen geeft bovendien aan zelf een deel van het traject te hebben bekostigd.

Tabel 2.23 Op welke manier zijn de (om)scholingstrajecten bekostigd?*

Middelen	Aantal besturen	% besturen
Door het beschikbare subsidiebedrag of Oalt-middelen	90	94%
Het bestuur heeft (een deel van) het traject gefinancierd	38	40%
De bekostiging heeft op een ander manier plaatsgevonden	3	3%
Totaal	96	

* Meerdere antwoorden mogelijk: percentages tellen op tot meer dan 100 procent. De besturen die deze vraag niet hebben beantwoord, zijn buiten beschouwing gelaten.

In vergelijking met het percentage werkloze Oalt-leraren dat een (om)scholingstraject heeft gevolgd, is het deel van hen dat een outplacementtraject heeft doorlopen veel groter. Bijna driekwart van hen heeft dit gedaan of is daar nog mee bezig (tabel 2.24).

Tabel 2.24 Aantal en percentage werkloos geworden Oalt-leraren dat wel of geen outplacementtraject heeft doorlopen

	Aantal leraren	% leraren
Wel outplacementtraject doorlopen of daarmee bezig	353	74%
Geen outplacementtraject doorlopen of daarmee bezig	127	26%
Totaal*	480	100%

* Het aantal leraren in de tabel ligt iets lager dan het totaal aantal Oalt-leraren dat werkloos is geworden, omdat niet alle besturen deze vraag hebben beantwoord.

Wat denominatie betreft valt op dat bij katholieke besturen het percentage leraren dat een outplacementtraject heeft doorlopen vrij hoog ligt, terwijl dit percentage bij algemeen bijzondere/overige besturen juist laag is (tabel 2.25). Deze resultaten zijn omgekeerd aan de resultaten met betrekking tot het aantal werkloos geworden leraren dat een (om)scholingstraject heeft gevolgd (tabel 2.21). Bij de katholieke besturen ligt het percentage werkloze leraren dat aan (om)scholing doet lager dan gemiddeld, terwijl er ten opzichte van het gemiddelde relatief veel Oalt-leraren zijn die een outplacementtraject (hebben) doorlopen. Bij de algemeen bijzondere/overige besturen is de situatie andersom.

Tabel 2.25 Aantal en percentage werkloos geworden leraren dat outplacementtraject heeft doorlopen naar denominatie

Denominatie	Aantal leraren	% leraren
Openbaar	165	71%
Rooms-katholiek	102	91%
Protestants Christelijk	39	68%
Algemeen bijzonder/overig	47	60%
Totaal	353	

Uit tabel 2.26 blijkt dat het percentage leraren dat een outplacementtraject heeft doorlopen of daarmee bezig is, groter wordt naarmate de omvang van het bestuur toeneemt. Kleine besturen hadden relatief veel leraren in dienst die een outplacementtraject hebben doorlopen en grote besturen relatief weinig.

Tabel 2.26 Aantal en percentage werkloos geworden leraren dat outplacementtraject heeft doorlopen naar omvang bestuur

Aantal scholen onder bestuur	Aantal leraren	% leraren
1 tot 4 scholen onder bestuur	40	58%
5 tot 10 scholen onder bestuur	80	69%
> 10 scholen onder bestuur	233	79%
Totaal	353	

Het percentage werkloze leraren dat een outplacementtraject heeft doorlopen, ligt in de regio West en in de vier grote steden lager dan elders. Voor tabellen zie bijlage 4.

Net als voor de bekostiging van de (om)scholingstrajecten geldt voor de outplacementtrajecten dat de meeste besturen deze gefinancierd hebben met het beschikbare subsidiebedrag of de Oalt-middelen die via de gemeenten door OCW beschikbaar zijn gesteld (tabel 2.27). Bijna eenderde van de besturen betaalde zelf (een deel van) het traject.

Tabel 2.27 Op welke manier zijn de outplacementtrajecten bekostigd?*

Middelen	Aantal besturen	% besturen
Door het beschikbare subsidiebedrag of Oalt-middelen	99	98%
Het bestuur heeft (een deel van) het traject gefinancierd	30	30%
De bekostiging heeft op een ander manier plaatsgevonden	4	4%
Totaal	101	

* Meerdere antwoorden mogelijk: percentages tellen op tot meer dan 100 procent. De besturen die deze vraag niet hebben beantwoord, zijn buiten beschouwing gelaten.

Aan de besturen die te maken hebben met werkloze ex-Oalt-leraren die op dit moment nog een omscholings- of outplacementtraject volgen, is gevraagd of er met deze leraren afspraken zijn gemaakt die perspectief bieden op een nieuwe functie bij het bestuur of bij een ander bestuur. Uit tabel 2.28 komt naar voren dat bijna driekwart van de besturen dergelijke afspraken niet heeft gemaakt. Bij ongeveer eenvijfde is dat wel het geval.

Tabel 2.28 Afspraken die perspectief bieden op nieuwe functie?*

Afspraak gemaakt	Aantal besturen	% besturen
Ja	24	19%
Nee	94	73%
Geen antwoord	10	8%
Totaal	128	100%

Vanzelfsprekend konden werkloos geworden Oalt-leraren een aanvraag indienen voor een wachtgelduitkering. In tabel 2.29 is te zien dat ruim 80 van hen over zo'n uitkering beschikt. Een aantal respondenten lichtte bij het beantwoorden van de vraag toe dat de leraren die onder hun bestuur vielen en die geen wachtgelduitkering ontvangen in de WAO of de Ziektewet zitten. Dezelfde soort informatie verkregen wij van iemand die voor 25 besturen in een grote gemeente de uitvoering van het sociaal plan begeleidt. Van de 133 leraren die voor deze besturen werkten en werkloos werden, zitten er 54 in de ziektewet en 9 in de WAO.

Tabel 2.29 Aantal en percentage werkloze ex-Oalt-leraren met of zonder wachtgelduitkering

	Aantal leraren	% leraren
Wel een wachtgelduitkering	372	82%
Geen wachtgelduitkering	80	18%
Totaal	452	100%

* Het aantal leraren in de tabel ligt lager dan het totaal aantal Oalt-leraren dat werkloos is geworden, omdat niet alle besturen deze vraag hebben beantwoord.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1

VRAGENLIJST UITVOERING SOCIAAL PLAN OALT-LERAREN

Deel A Algemeen

A.1 Had uw bestuur op 31 juli 2004 Oalt-leraren in dienst?

☐ Ja

☐ Nee → *Einde vragenlijst*

A.2 Hoeveel Oalt-leraren had uw bestuur op 31 juli 2004 in dienst?

Aantal		

A.3 In het vervolg van deze vragenlijst worden vragen gesteld over hoe het sociaal plan voor de onder vraag A.2 genoemde Oalt-leraren heeft uitgepakt. Kunt u hieronder aangeven wat er met hen gebeurd is na 1 augustus 2004?

	Aantal		
Nieuwe functie binnen eigen bestuur			
Nieuwe functie elders in het onderwijs (bij een ander bestuur)			
Nieuwe functie buiten het onderwijs			
Werkloos geworden			
Weet niet			

Het vervolg van de vragenlijst is opgedeeld in de delen B, C, D en E. Deze delen hebben respectievelijk betrekking op:

- De ex-Oalt-leraren die een nieuwe functie hebben gekregen binnen uw eigen bestuur (deel B).
- De ex-Oalt-leraren die een nieuwe functie hebben gevonden elders in het onderwijs (bij een ander bestuur) (deel C).
- De ex-Oalt-leraren die een nieuwe functie hebben gekregen buiten het onderwijs (deel D).
- De ex-Oalt-leraren die werkloos zijn geworden (deel E).

Zou u die delen in willen vullen die van toepassing zijn op de ex-Oalt-leraren die bij uw bestuur in dienst waren?

Als u knelpunten hebt ervaren rond de uitvoering van het sociaal plan voor ex-Oalt-leraren dan kunt u deze toelichten in het tekstblok op de achterzijde van deze vragenlijst (vraag F.1).

Deel B Nieuwe aanstelling ex-Oalt-leraar binnen eigen bestuur

B.1 Hoeveel ex-Oalt-leraren zijn binnen uw eigen bestuur benoemd als leraar basisonderwijs, lerarenondersteuner, onderwijsassistent of iets anders?

	Aantal
Leraar basisonderwijs (groepsleraar)	☐☐☐
Lerarenondersteuner	☐☐☐
Onderwijsassistent	☐☐☐
Andere functie op salarisschaal... ☐☐	☐☐☐
Andere functie op salarisschaal... ☐☐	☐☐☐

B.2 Komen de ex-Oalt-leraren die in een lagere functieschaal zijn aangesteld binnen uw eigen bestuur in aanmerking voor loonsuppletie?

	Aantal
Ja	☐☐☐
Nee	☐☐☐
Weet niet	☐☐☐

B.3 Hoeveel ex-Oalt-leraren hebben voorafgaand aan hun nieuwe benoeming binnen uw bestuur een (om)scholingstraject gevolgd of zijn daar nog mee bezig?

	Aantal
Leraar basisonderwijs (groepsleraar)	☐☐☐
Lerarenondersteuner	☐☐☐
Onderwijsassistent	☐☐☐
Andere functie op salarisschaal...	☐☐ ☐☐☐
Andere functie op salarisschaal...	☐☐ ☐☐☐

B.4 Hoe zijn de (om)scholingstrajecten bekostigd? *(Meerdere antwoorden mogelijk)*

- ☐ Door het subsidiebedrag (5000 euro) of door de Oalt-middelen die via de gemeente door OCW beschikbaar zijn gesteld
- ☐ Het bestuur heeft (een deel van) het traject gefinancierd
- ☐ Anders
- ☐ N.v.t., er waren geen ex-Oalt-leraren die een (om)scholingtraject hebben gevolgd of daarmee bezig zijn.

Deel C Nieuwe aanstelling ex-Oalt-leraren elders in het onderwijs (buiten eigen bestuur)

C.1 **Hoeveel ex-Oalt-leraren zijn elders in het onderwijs** (buiten uw eigen bestuur) **benoemd als leraar basisonderwijs, lera-renondersteuner, onderwijsassistent of iets anders?**

	Aantal
Leraar basisonderwijs (groepsleraar)	
Lerarenondersteuner	
Onderwijsassistent	
Andere functie	

C.2 **Komen de ex-Oalt-leraren die in een lagere functieschaal zijn aangesteld elders in het onderwijs** (buiten uw eigen bestuur) **in aanmerking voor loonsuppletie?**

	Aantal
Ja	
Nee	
Weet niet	

C.3 **Hoeveel ex-Oalt-leraren hebben voorafgaand aan hun nieuwe benoeming elders in het onderwijs een (om)scholingstraject gevolgd of zijn daar mee bezig?**

	Aantal
Leraar basisonderwijs (groepsleraar)	
Lerarenondersteuner	
Onderwijsassistent	
Andere functie	

C.4 Hoe zijn de (om)scholingstrajecten bekostigd? *(Meerdere antwoorden mogelijk)*

- ☐ Door het subsidiebedrag (5000 euro) of door de Oalt-middelen die via de gemeente door OCW beschikbaar zijn gesteld
- ☐ Het bestuur heeft (een deel van) het traject gefinancierd
- ☐ Anders
- ☐ N.v.t., er waren geen ex-Oalt-leraren die een (om)scholingtraject hebben gevolgd of daar nog mee bezig zijn

C.5 Hoeveel ex-Oalt-leraren hebben voorafgaand aan hun nieuwe benoeming elders in het onderwijs een outplacementtraject doorlopen of zijn daarmee bezig?

	Aantal
Leraar basisonderwijs (groepsleraar)	
Lerarenondersteuner	
Onderwijsassistent	
Andere functie	

C.6 Hoe zijn de outplacementtrajecten bekostigd? *(Meerdere antwoorden mogelijk)*

- ☐ Door het subsidiebedrag (5000 euro) of door de Oalt-middelen die via de gemeente door OCW beschikbaar zijn gesteld
- ☐ Het bestuur heeft (een deel van) het traject gefinancierd
- ☐ Anders
- ☐ N.v.t., er waren geen ex-Oalt-leraren die een outplacementtraject hebben doorlopen of daarmee bezig zijn

Deel D Nieuwe aanstelling ex-Oalt-leraar buiten het onderwijs

D.1 Komen de ex-Oalt-leraren die buiten het onderwijs in een lagere functieschaal zijn aangesteld in aanmerking voor loonsuppletie?

	Aantal
Ja	
Nee	
Weet niet	

D.2 Hoeveel ex-Oalt-leraren hebben voorafgaand aan hun nieuwe functie buiten het onderwijs een (om)scholingstraject gevolgd of zijn daar nog mee bezig?

Aantal

D.3 Hoe zijn de (om)scholingstrajecten bekostigd? *(Meerdere antwoorden mogelijk)*

☐ Door het subsidiebedrag (5000 euro) of door de Oalt-middelen die via de gemeente door OCW beschikbaar zijn gesteld

☐ Het bestuur heeft (een deel van) het traject gefinancierd

☐ Anders

☐ N.v.t., er zijn geen ex-Oalt-leraren die een (om)scholingstraject hebben doorlopen of daarmee bezig zijn

D.4 Hoeveel ex-Oalt-leraren hebben voorafgaand aan hun nieuwe functie buiten het onderwijs een outplacementtraject doorlopen of zijn daarmee bezig?

Aantal

D.5 Hoe zijn de outplacementtrajecten bekostigd? *(Meerdere antwoorden mogelijk)*

☐ Door het subsidiebedrag (5000 euro) of door de Oalt-middelen die via de gemeente door OCW beschikbaar zijn gesteld

☐ Het bestuur heeft (een deel van) het traject gefinancierd

☐ Anders

☐ N.v.t., er zijn geen ex-Oalt-leraren die een outplacementtraject hebben doorlopen of daarmee bezig zijn

D.6 In welke sectoren zijn de ex-Oalt-leraren die buiten het onderwijs zijn gaan werken terecht gekomen?

	Aantal
Marktsector (industrie, bouw, detail- en groothandel, etc.)	
Gezondheidszorg en welzijnszorg	
Overheid	
Anders	
Weet niet	

Deel E Ex-Oalt-leraren zonder nieuwe functie

E.1 **Hoeveel werkloze ex-Oalt-leraren hebben een (om)scholingstraject gevolgd of zijn daar nog mee bezig?**

Aantal		

E.2 **Hoe zijn de (om)scholingstrajecten bekostigd?** *(Meerdere antwoorden mogelijk)*

☐ Door het subsidiebedrag (5000 euro) of door de Oalt-middelen die via de gemeente door OCW beschikbaar zijn gesteld

☐ Het bestuur heeft (een deel van) het traject gefinancierd

☐ Anders

☐ N.v.t., er zijn geen werkloze ex-Oalt-leraren die een (om)scholingstraject hebben doorlopen of daarmee bezig zijn

E.3 **Hoeveel werkloze ex-Oalt-leraren hebben een outplacementtraject doorlopen of zijn daar nog mee bezig?**

Aantal		

E.4 **Hoe zijn de outplacementtrajecten bekostigd?** *(Meerdere antwoorden mogelijk)*

☐ Door het subsidiebedrag (5000 euro) of door de Oalt-middelen die via de gemeente door OCW beschikbaar zijn gesteld

☐ Het bestuur heeft (een deel van) het traject gefinancierd

☐ Anders

☐ N.v.t., er zijn geen werkloze ex-Oalt-leraren die een outplacementtraject hebben doorlopen of daarmee bezig zijn

E.5 **Zijn er – in het geval een werkloze ex-Oalt-leraar op dit moment nog een omscholings- of outplacementtraject volgt – afspraken gemaakt die de ex-Oalt-leraar perspectief bieden op een nieuwe functie bij het bestuur of bij een ander bestuur in het onderwijs?**

☐ Ja

☐ Nee

E.6 Hoeveel werkloze ex-Oalt-leraren hebben wel of juist geen wachtgelduitkering?

	Aantal
Wel een wachtgelduitkering	
Geen wachtgelduitkering	

F.1 Mocht uw bestuur knelpunten hebben ervaren rond de uitvoering van het sociaal plan voor ex-Oalt-leraren dan kunt u deze hieronder toelichten

BIJLAGE 2

REPRESENTATIVITEIT VAN DE GEGEVENS

Steekproef en respons

Voor de enquête zijn alle besturen voor primair onderwijs in gemeenten die Oalt-middelen van het Rijk ontvingen, benaderd voor deelname aan het onderzoek. Van de 1066 aangeschreven besturen heeft tweederde de vragenlijst ingevuld geretourneerd.

Representativiteit

Ter controle van de representativiteit van de deelnemende besturen is de respons vergeleken met de gehele populatie van aangeschreven besturen. Er is vergeleken op de achtergrondkenmmerken bestuursgrootte, denominatie, regio, gemeentegrootte en aantal Oalt-leerlingen per bestuur. In het hiernavolgende wordt de representativiteit van de gegevens besproken aan de hand van tabellen.

Als we kijken naar de omvang van het bestuur (tabel B2-1), blijkt dat éénpitters iets ondervertegenwoordigd zijn. Datzelfde geldt voor besturen uit de regio West (tabel B2-3). Ondanks deze kleine verschillen, lijken de responderende besturen over het geheel genomen een goede afspiegeling te vormen van de aangeschreven populatie besturen. Omdat dit met name ook geldt voor de verdeling van de respons naar aantal Oalt-leerlingen per bestuur, was weging van gegevens niet nodig.

Tabel B2-1 Populatie en respons naar bestuursgrootte

	Totale populatie	Respons
Eénpitter	43%	40%
2 tot 4 scholen	20%	19%
5 tot 10 scholen	20%	21%
11 scholen of meer	18%	20%
Totaal	1066	714

Tabel B2-2 Populatie en respons naar denominatie

	Totale populatie	Respons
Openbaar	17%	18%
Rooms-katholiek	18%	18%
Protestants Christelijk	34%	34%
Algemeen Bijzonder	20%	19%
Overig	11%	11%
Totaal	1066	714

Tabel B2-3 Populatie en respons naar regio

	Totale populatie	Respons
Noord	8%	8%
Oost	28%	29%
West	44%	41%
Zuid	20%	21%
Totaal	1066	714

Tabel B2-4 Populatie en respons naar gemeenteomvang

	Totale populatie	Respons
Vier grote steden	11%	10%
21 grote steden	15%	16%
Overig	75%	74%
Totaal	1066	714

Tabel B2-5 Populatie en respons naar aantal Oalt-leerlingen per bestuur

	Totale populatie	Respons
Geen Oalt-leerlingen	13%	12%
1 tot 150 Oalt-leerlingen	58%	57%
151 tot 1000 Oalt-leerlingen	25%	27%
1001 Oalt-leerlingen	4%	4%
Totaal	1054*	704*

* Van een aantal besturen is niet bekend hoeveel Oalt-leerlingen er zijn. Deze besturen konden wat betreft dit achtergrondkenmerk niet mee worden genomen in de responsanalyse.

Tabel B2-6 Populatie en respons naar aantal leerlingen per bestuur

	Totale populatie	Respons
0 tot 200 leerlingen	21%	20%
201 tot 400 leerlingen	22%	20%
401 tot 1000 leerlingen	20%	20%
1001 tot 2000 leerlingen	15%	17%
2001 tot meer leerlingen	22%	24%
Totaal	1066	714

BIJLAGE 3

OALT-ONDERWIJS BIJ NIET-ONDERWIJSINSTELLINGEN

Regioplan heeft een inventariserende belronde gehouden onder 54 grotere gemeenten. Aan deze gemeenten is gevraagd of zij in het kader van het Oalt-onderwijs niet-onderwijsinstellingen hebben bekostigd. Als dat inderdaad zo was, is doorgevraagd naar het aantal leraren dat op deze wijze bekostigd werd, naar het percentage van het Oalt-budget dat ter beschikking werd gesteld aan niet-onderwijsinstellingen en ten gunste van welke taalgroepen, naar de namen van de niet-onderwijsinstellingen en naar contactpersonen bij de niet-onderwijsinstellingen. Op basis van de inventariserende belronde zijn we tot het volgende beeld gekomen.

Aantal niet-onderwijsinstellingen met Oalt-budget

Van de 54 benaderde gemeenten hebben negen gemeenten buiten de schoolbesturen ook Oalt-gelden ingezet ten behoeve van Oalt-onderwijs verzorgd door niet-onderwijsinstellingen.

Bij zes gemeenten werd één instelling gefinancierd die zorg droeg voor een gedeelte van het Oalt-onderwijs. Vier van hen fungeerden als centrale organisatie die meerdere talen in het kader van Oalt verzorgden. Bij één gemeente werden twee instellingen gefinancierd en bij eveneens één gemeente zelfs vijf instellingen. Van één gemeente is het nog onbekend hoeveel niet-onderwijsinstellingen zij bekostigden.

Taal

De talen die in de negen gemeenten verzorgd werden met een Oalt-budget door de niet-onderwijsinstellingen waren (Marokkaans)/Arabisch (6 instellingen), Chinees (5 instellingen), Hindoestaans (4 instellingen), Urdu (2 instellingen), Spaans (2 instellingen) Turks (2 instellingen) en Eritrees, Somalisch, Koerdisch, Dahri/Farsi, Sranan Tongo, Papiaments, Servisch, Albanees, Kroatisch en Portugees (alle 1 instelling).

Aantal uur en aantal leraren

In alle gemeenten gaven de leraren bij de niet-onderwijsinstellingen slechts voor een aantal uren per week les (tussen de twee en twaalf uur). De meeste instellingen hadden één tot vijf docenten in dienst. Twee gemeenten vormden hierop een uitzondering. De twee centrale niet-onderwijsinstellingen in deze gemeenten, die lessen verzorgden in meerdere talen, hadden respectievelijk 44 en 150 docenten in dienst. In twee gemeenten werkten de leraren op vrijwillige basis en werd het Oalt-budget gebruikt voor exploitatiekosten en leermiddelen.

Beschikbare budget

Het algemene beeld binnen de negen gemeenten is dat het grootste deel van het Oalt-budget ten gunste kwam van schoolbesturen. Bij de helft van de gemeenten ging minder dan twintig procent van het Oalt-budget naar niet-onderwijsinstellingen, waarbij het bij twee gemeenten slechts om 2,5 procent ging. In één van de gemeenten werd ruim dertig procent van het Oalt-budget besteed aan een 'zeer goed lopende' niet-onderwijsinstelling, terwijl dat in twee andere gemeenten veertig procent was in het schooljaar 2003/2004. In één gemeente bleken de schoolbesturen niet bereid de lessen buiten schooltijd te verzorgen, terwijl een andere gemeente zich expliciet actief opstelde om zelforganisaties bij Oalt te betrekken. In één gemeente kwam het grootste deel van het Oalt-budget aan niet-onderwijsinstellingen ten goede. De zelforganisaties stelden zich in deze gemeente zeer actief op.

Voor een gestructureerd overzicht van het bovenstaande: zie tabel B3-1.

Tabel B3-1 Overzicht van Nederlandse gemeenten die een gedeelte van het Oalt-budget aan niet-onderwijsinstellingen ter beschikking stelden

Gemeente	Aantal leraren binnen niet-onderwijsinstelling	Oalt-budget niet-onderwijs-instellingen (als % van totale gemeentelijke Oalt-budget)*	Taalgroepen
1	Ongeveer 157 leraren voor ieder 2 à 4 uur per week	16 procent	Urdu Chinees Hindi/Hindoestaans Eritrees Somalisch Sranan Tongo Farsi Servisch Albanees Kroatisch Papiaments
2	44 leraren	9 procent	Hindi/Hindoestaans Urdu Chinees Spaans Portugees
3	Uitsluitend vrijwilligers	2 à 3 procent	Chinees
4	Instelling 1: 4 leraren voor ieder 2 uur per week Instelling 2: 1 leraar voor 5 uur per week Instelling 3: 1 leraar voor 5 uur per week Instelling 4: 1 leraar; 1 vrijwilliger Instelling 5: 3 leraren voor ieder 2 uur per week	15 à 20 procent (verspreid over 5 instellingen)	Chinees Spaans Koerdisch Arabisch Hindi/Hindoestaans

	Aantal leraren binnen niet-onderwijsinstelling	**Oalt-budget niet-onderwijs-instellingen (als % van totale gemeentelijke Oalt-budget)***	**Taalgroepen**
5	5 leraren (ieder 12 u/w); 1 coördinator (17,5 u/w); 1 projectmedewerker (4 u/w)	31 procent	Marokkaans/Arabisch Turks
6	Legio aan leraren, ieder voor klein aantal uur per week.	In 2002/2003: 25 procent In 2003/2004: 40 procent	Turks Marokkaans/Arabisch Somalisch Overig
7	Onbekend (waarschijnlijk uitsluitend vrijwilligers)	2,5 procent	Chinees
8	Instelling 1: ± 4 à 5 vrijwilligers voor aantal uur per week Instelling 2: ± 5 à 6 vrijwilligers voor aantal uur per week	40 procent	Marokkaans/Arabisch Arabisch
9	In totaal 8 leraren verspreid over verschillende zelforganisaties ieder voor 2, 4, 8 tot 20 u/w	75 procent	Marokkaans/Arabisch Surinaams/Hindoestaans

Bron: inventariserende gesprekken met de voormalige verantwoordelijke beleidsmedewerkers binnen de gemeenten.

* Het gaat hierbij veelal om schattingen van de beleidsmedewerkers.

Rechtspositie en subsidieaanvraag voor leraren bij niet-onderwijsinstelling, toelichting op tabel

In aanvulling op de eerste belronde bij gemeenten is met een aantal gemeenten nader contact gezocht om informatie te verkrijgen over de rechtspositie van Oalt-leraren die bij niet-onderwijsinstellingen werkzaam waren. Het beeld dat daaruit naar voren komt, is nogal divers, vandaar dat we per gemeente een korte toelichting op de situatie geven.

Gemeente 1

Rechtspositie

De Oalt-docenten bij de niet-onderwijsinstelling (in totaal 157 leraren) hadden geen aanstelling bij de gemeente, maar bij een werkgeversinstituut. Het werkgeversinstituut hanteerde oorspronkelijk een welzijns-CAO (vergelijkbaar met WPO/WEC). Op het moment dat de lonen in de onderwijs-CAO sneller stegen, heeft het werkgeversinstituut onder druk van de Oalt-docenten (2002) hen alsnog onder de onderwijs-CAO laten vallen. Opgemerkt dient te worden dat deze docenten dit werk voor een aantal uur per week uitvoerden, naast een reguliere baan. Met de beëindiging van Oalt kwamen zij dan ook niet in (financiële) problemen.

Outplacementsubsidie

Ook voor de Oalt-leerkrachten bij niet-onderwijsinstellingen is outplacementsubsidie aangevraagd (€ 5000,- per persoon). In totaal voor 157 personen. Achteraf bleek dat 154 personen ervoor in aanmerking kwamen.

Gemeente 2

Rechtspositie

Voor de 44 Oalt-leraren bij de niet-onderwijsinstelling gold een welzijns-CAO.

Outplacementsubsidie

Voor 44 leraren (die een aanstelling van gemiddeld twee of drie uur per week hadden) is een aanvraag voor outplacementsubsidie ingediend. Aanvankelijk had de gemeente dit niet gedaan, omdat volgens de gemeente het ministerie vooraf had gecommuniceerd dat Oalt-leraren met een andere rechtspositie dan WPO/WEC niet in aanmerking konden komen voor de premie. De niet-onderwijsinstelling was het hier niet mee eens (na overleg met een advocaat). De gemeente heeft toen alsnog, omstreeks oktober 2004, de outplacementsubsidie voor de Oalt-leraren van de niet-onderwijsinstelling aangevraagd bij C*fi*. Er is nog geen reactie op de aanvraag (dus nog niet gehonoreerd). De subsidieverstrekking voor de 71 Oalt-leraren van schoolbesturen is wel helemaal rond.

Gemeente 4

Rechtspositie

De tien betaalde Oalt-leraren, verspreid over vijf instellingen, hadden een freelance-arbeidsovereenkomst. Een elfde leraar werkte op basis van vrijwilligheid. De leerkrachten werden uitbetaald per uur, er waren geen secundaire arbeidsvoorwaarden en de docenten werden zelf geacht verantwoordelijkheid te dragen voor belastingafdracht. Hun rechtspositie kwam dus niet overeen met WPO/WEC.

Praktijkvoorbeeld:
Het contract van een Oalt-docent bij een niet-onderwijsinstelling besloeg één A4'tje. Opgenomen in het contract was:
- de tijdsduur van het contract;
- de aard van de werkzaamheden: het lesgeven aan kinderen in de basisschoolleeftijd in hun eigen taal in het kader van Oalt;
- de werktijden: wekelijks zaterdag van 13.00 tot 16.00 uur plus twee uur voorbereidingstijd;
- loon: € 22,- bruto per uur (€ 444,- per maand).

De overige niet-onderwijsinstellingen in de gemeente gebruikten soortgelijke contracten. De gemeente speelde geen rol in de contracten of uitbetaling. Wel stelde de gemeente, op basis van rijksvoorschriften, voorwaarden aan de docenten. Bijvoorbeeld:
- De leerkrachten moesten een opleiding hebben afgerond op het HBO-niveau zoals dat geldt in het land van herkomst.
- De leerkrachten (in de nieuwe Oalt-talen) mochten maximaal twee jaar ontheven zijn van de regeling Kwalificatie-eisen Oalt-leerkrachten. Daarna moesten ze er, evenals de leraren voor de oude Oalt-talen, voor zorgen dat ze gekwalificeerd waren.

De Oalt-docenten bij de niet-onderwijsinstellingen deden de Oalt-werkzaamheden veelal naast een betaalde baan.

Outplacementsubsidie

Voor alle Oalt-docenten bij niet-onderwijsinstellingen is outplacementsubsidie aangevraagd bij C*f*i om de personele gevolgen wegens beëindiging bekostiging OALT op te vangen. De gemeente merkt op dat deze gevolgen voor de leraren beperkt zullen zijn geweest, omdat zij naast het Oalt-werk reguliere banen hadden. De gemeente heeft op het formulier het totale aantal Oalt-leerkrachten en hun geboortedatum ingevuld (dus van de leraren die bij schoolbesturen in dienst waren én de leraren voor wie het rechtspositiebesluit WPO/WEC niet van toepassing was). Alleen voor een vrijwilliger kon geen subsidie worden aangevraagd, omdat hij geen officieel dienstverband had. Op basis van geboortedatum kon C*f*i achterhalen dat één

leerkracht 'nieuwe Oalt-talen' ook in een omliggende gemeente Oalt-les gaf. Voor deze persoon krijgen beide gemeenten € 2.500,-.
De schoolbesturen en verenigingen/zelforganisaties zetten de gelden in ten behoeve van outplacement. Voor volledig gekwalificeerde Oalt-leerkrachten mogen geen gelden worden ingezet.

Gemeente 5

Rechtspositie

De Oalt-leraren vielen onder een uitzend-CAO. Zij waren in dienst bij Randstad die zijn eigen CAO hanteert. Eén leraar was in vaste dienst bij Randstad, omdat hij daar al jaren werkzaam was. De projectcoördinator was, en is nog steeds, in vaste dienst bij de Schoolbegeleidingsdienst en heeft een onderwijs-begeleidings-CAO, ook ten tijde van Oalt.

Outplacementsubsidie

Voor twee van de zeven Oalt-medewerkers (vijf leraren, één coördinator en één projectmedewerker) is outplacementsubsidie aangevraagd. Het gaat om de leraar die in vaste dienst was bij Randstad en om de projectcoördinator die in dienst is bij de Schoolbegeleidingsdienst. De gemeente geeft aan dat een vast contract een voorwaarde was om outplacementsubsidie aan te kunnen vragen.

Gemeente 6

Rechtspositie

De Oalt-leraren die in dienst waren bij de niet-onderwijsinstelling vielen niet onder de onderwijs-CAO. De gemeente weet niet onder welke CAO dan wel, dat regelde de instelling zelf.

Outplacementsubsidie

De gemeente heeft geen outplacementsubsidie aangevraagd voor de Oalt-leraren bij de niet-onderwijsinstelling. Dit omdat de docenten pas voor deze subsidie in aanmerking konden komen wanneer ze op 1 augustus 2003 in dienst waren. Dat was niet het geval.

Gemeente 7

Rechtspositie

De rechtspositie van de Oalt-docenten is de gemeente tot op de dag van vandaag onduidelijk gebleven. Ook het exacte aantal leraren is onbekend. De niet-onderwijsinstelling was niet scheutig met informatie, waarop de gemeente uiteindelijk heeft aangegeven dat de instelling de informatie maar rechtstreeks naar OCW moest sturen en niet meer via de gemeente.
De gemeente vermoedt dat er helemaal geen rechtspositie voor de leraren was. Dit gezien de lage jaarlijkse jaarrekening van de instelling. Voor het Oalt-onderwijs maakten zij jaarlijks aanspraak op ongeveer €10.000,- voor waarschijnlijk negen à tien docenten. De verwachting

is dat alleen onkosten in rekening zijn gebracht. Dat de instelling überhaupt subsidie gekregen heeft, is te danken aan een wethouder die zich betrokken voelde. Aan de instelling werd de voorwaarde gesteld dat de Oalt-leerkrachten Nederlands moesten leren. Voor de NT2-scholing was een apart budget beschikbaar. In 2002 zijn negen docenten NT2 gaan volgen. Dit heeft echter nooit resultaat opgeleverd. Het lukte gewoon niet. Ook is het niet gelukt via een ingeschakelde PABO-leerkracht. De instelling heeft nooit NT2-cursusgeld in rekening gebracht en dus geen aanspraak gemaakt op de beschikbare subsidie daarvoor.
De gemeente geeft aan dat de Oalt-subsidie voor de instelling gebaseerd was op leerlingaantal en materiaalkosten. Dit werd duidelijk in het jaarverslag dat de instelling jaarlijks stuurde. In 2003/2004 ging het om achttien leerlingen.

Outplacementsubsidie
Dit is niet aangevraagd voor de Oalt-leraren. Officieel vielen zij niet onder Oalt omdat zij geen Nederlands spraken en dat ook niet succesvol konden leren. Daarmee waren zij niet Oalt-bevoegd. Bovendien verstrekte de instelling nooit volledige informatie over het aantal leraren.

Tabel B3-2 Rechtspositie en outplacementsubsidie Oalt-leraren niet-onderwijsinstellingen

Gemeente	Rechtspositie leraren	Outplacementsubsidie aangevraagd
1	Aanvankelijk een welzijns-CAO, vanaf 2002 onderwijs-CAO, dus vergelijkbaar met de WPO/WEC-rechtspositie.	Voor alle 157 leraren is outplacementsubsidie aangevraagd. 154 leraren kwamen ervoor in aanmerking.
2	Welzijns-CAO.	In eerste instantie niet; in tweede instantie voor alle 44 leraren (is nog niet gehonoreerd).
4	Geen WPO/WEC- (vergelijkbare) rechtspositie. De 10 betaalde Oalt-leraren werkten op basis van een freelance constructie/contract.	Voor alle 10 betaalde leraren is outplacementsubsidie aangevraagd.
5	4 van de 5 Oalt-leraren vielen onder een uitzendkracht-CAO (waren in dienst bij Randstad). De vijfde leraar was in vaste dienst bij Randstad. De projectcoördinator heeft een onderwijsbegeleidings-CAO (is in dienst bij de schoolbegeleidingsdienst).	Voor 2 van de 7 Oalt-medewerkers is outplacementsubsidie aangevraagd omdat zij een vast contract hadden (1 leraar was in dienst bij Randstad en de coördinator was in dienst bij de schoolbegeleidingsdienst).
6	De gemeente weet niet onder welke rechtspositie de Oalt-leraren vielen. Dat was de zaak van de niet-onderwijsinstelling.	Er is geen outplacementsubsidie aangevraagd: de leraren bij niet-onderwijsinstellingen kwamen pas na 1 augustus 2003 in dienst.
7	Niet van toepassing: uitsluitend vrijwilligers.	Niet van toepassing: uitsluitend vrijwilligers.

BIJLAGE 4

TABELLEN BIJ HOOFDSTUK 2

In deze bijlage worden enkele tabellen gepresenteerd die in hoofdstuk 2 achterwege zijn gelaten omdat ze minder opvallende resultaten laten zien of voor de uitkomsten van het onderzoek minder relevant zijn. In de tabellen wordt voor verschillende onderzoeksvragen een vergelijking gemaakt op achtergrondkenmerken.

Tabel B4-1 Positie voormalig Oalt-leraren na 1 augustus 2004 naar gemeenteomvang

Positie	Omvang gemeente			
	Vier grote steden	21 grote steden	Overig	Totaal
Nieuwe functie binnen eigen bestuur	37%	31%	31%	33%
Nieuwe functie elders in onderwijs	2%	3%	4%	3%
Nieuwe functie buiten het onderwijs	1%	3%	2%	2%
Werkloos geworden	60%	60%	53%	57%
Weet niet	1%	2%	5%	3%
Anders	0%	0%	5%	2%
Totaal	347	208	341	896

Tabel B4-2 Nieuwe functie binnen eigen bestuur naar regio bestuur

Functie	Regio				
	Noord	Oost	West	Zuid	Totaal
Groepsleraar	33%	50%	26%	19%	30%
Lerarenondersteuner	0%	7%	6%	0%	5%
Onderwijsassistent	67%	33%	65%	70%	59%
Anders	0%	10%	4%	11%	5%
Totaal	6	60	199	27	292

Tabel B4-3 Nieuwe functie binnen eigen bestuur naar gemeenteomvang

Functie	Omvang gemeente			
	Vier grote steden	21 grote steden	Overig	Totaal
Groepsleraar	26%	45%	27%	30%
Lerarenondersteuner	6%	2%	8%	5%
Onderwijsassistent	63%	47%	61%	59%
Anders	6%	7%	5%	5%
Totaal	127	60	105	292

Tabel B4-4 Aantal en percentage werkloos geworden (om)scholers naar regio

Regio	Aantal leraren	% leraren
Noord	9	75%
Oost	67	72%
West	115	39%
Zuid	53	58%
Totaal	244	

Tabel B4-5 Aantal en percentage werkloos geworden (om)scholers naar gemeenteomvang

	Aantal leraren	% leraren
Vier grote steden	76	40%
21 grote steden	53	44%
Overig	115	64%
Totaal	244	

Tabel B4-6 Aantal en percentage werkloos geworden (om)scholers naar aantal oet-leerlingen per bestuur

	Aantal leraren	% leraren
1 tot 1000 Oalt-leerlingen	139	55%
1001 Oalt-leerlingen	104	45%
Totaal	243	

Tabel B4-7 Aantal en percentage werkloos geworden leraren dat outplacementtraject heeft doorlopen naar regio

Regio	Aantal leraren	% leraren
Noord	6	50%
Oost	70	88%
West	197	66%
Zuid	80	89%
Totaal	353	

Tabel B4-8 Aantal en percentage werkloos geworden leraren dat outplacementtraject heeft doorlopen naar gemeenteomvang

	Aantal leraren	% leraren
Grote vier steden	122	63%
21 grote steden	86	80%
Overig	145	82%
Totaal	353	

Tabel B4-9 Aantal en percentage werkloos geworden leraren dat outplacementtraject heeft doorlopen naar aantal oet-leerlingen per bestuur

	Aantal leraren	% leraren
1 tot 1000 Oalt-leerlingen	180	71%
1001 Oalt-leerlingen	172	76%
Totaal	352	